Waterschap Rijn en IJssel

INVESTERINGSVOORSTEL

Onderwerp:	Uitvoeringskrediet Renovatie Waterkerende Kunstwerken
Aandachtsveldhouder:	ing. A.E.H. Looman
Informatie bij:	Basistaakmanager Waterveiligheid
Zaaknummer:	370636
Openbaarheid:	Openbaar
Bijlage(n):	Bijlage 1. Presentatie BAC
Programma:	Waterveiligheid
Projectnummer:	81269
Projectnaam:	Renovatie Waterkerende Kunstwerken
Beleidsprestatie:	-
Bruto krediet:	€9.945.000
Inkomsten:	€500.000
Netto krediet:	€ 9.445.000
Startmaand project:	juni 2022
Eindmaand project:	december 2029

Advies Commissie Waterveiligheid en Watersysteem:
De commissie heeft het voorstel op 18 augustus jl. besproken. Op basis van een korte presentatie wordt meer inzicht gegeven in de achtergronden. Er worden enkele vragen gesteld gericht met name op de stijging van de ramingen en hoe dit proces er de afgelopen jaren heeft uitgezien. Voornaamste redenen zijn de complexiteit van deze kunstwerken en de prijsontwikkelingen. Er wordt gevraagd of we deze prijsstijgingen wat nader kunnen onderbouwen in verschillende categorieën. Deze indeling kan wellicht worden nagezonden. Ook wordt er stil gestaan bij de impact van de droogte op de kwaliteit en staat van onze kunstwerken. De commissie adviseert het voorstel als hamerstuk te agenderen voor de vergadering van het algemeen bestuur.

Reactie college van dijkgraaf en heemraden:
Het voorstel wordt als hamerstuk geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 8 september a.s.. Een toelichting op de prijsstijgingen is separaat gedeeld met het algemeen bestuur.

Advies

1. Voor het uitvoeren van het vervolg van het project ‘Renovatie Waterkerende Kunstwerken’ een krediet ter beschikking te stellen van € 9.945.000,-

Inleiding

Het waterschap heeft een zorgplicht met betrekking tot de waterkeringen die bij haar in beheer zijn. Die zorgplicht behelst naast de groene (gras)dijken ook het in goede, functionele staat hebben en houden van de waterkerende kunstwerken. De ketting is immers zo sterk als de zwakste schakel.

In de periode 2019-2021 zijn alle hoog waterkerende kunstwerken geïnspecteerd en voorzien van een ‘Beheer- en onderhoudsplan’ (B&O-plan). In de B&O-plannen van de waterkerende kunstwerken is het benodigde onderhoud beschreven. Hierbij is vooral de focus gelegd op aspecten die van belang zijn voor de waterveiligheid. De inventarisatie van de kunstwerken heeft geleid tot een lijst met werkzaamheden van hoofdzakelijk constructieve en

werktuigbouwkundige aard aan 63 waterkerende kunstwerken, waarvan 52 in beheer van het waterschap zelf. De 11 overige kunstwerken zijn in beheer bij derden (gemeenten, provincie, etc.) en is het waterschap niet de onderhoudsplichtige, maar is wel een onderhoudsscope gedefinieerd om aan onze zorgplicht te voldoen. Om deze scope goed te borgen wordt er door de dijkbeheerder overleg gevoerd met de betreffende instanties, zodat zij het onderhoud goed kunnen meenemen in hun bedrijfsvoering. De voortgang wordt bewaakt en de resultaten meegenomen in onze jaarlijkse zorgplichtrapportage.

In de periode 2017-2022 zijn de waterkerende kunstwerken met verplicht strengere wetgeving beoordeeld. Een drietal objecten zijn op basis hiervan afgekeurd. Dit gaat om Gemaal Grote Beek, Gemaal Baakse Beek en het Aflaatwerk Afleidingskanaal van de Berkel. De benodigde versterkingsmaatregelen sluiten goed aan bij de bredere renovatie-opgave.

Bij de uitvoering hanteren we in de basis een risico gestuurde aanpak. Dit houdt kortweg in dat de kunstwerken die het grootste risico vormen, het eerste aangepakt worden. Dit zijn kunstwerken in de primaire waterkeringen waar ook de grotere en relatief duurdere ingrepen moeten plaatsvinden.

Eerder genomen besluiten

- Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 7 november 2017 besloten in te stemmen met het beschikbaar stellen van een krediet van € 650.000,- om in het kader van onze wettelijke zorgplicht een Beheer en Onderhoudsplan op te laten stellen voor 35 hoogwater kerende kunstwerken, welke een onderdeel vormen van onze primaire en regionale waterkeringen.
- Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 2 juli 2019 besloten In te stemmen met het beschikbaar stellen van een krediet van € 535.000,- om in het kader van onze wettelijke zorgplicht een Beheer en Onderhoudsplan op te laten stellen voor 90 hoogwater kerende kunstwerken, welke een onderdeel vormen van onze primaire en regionale waterkeringen.
- Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 19 december 2023 besloten in te stemmen met het beschikbaar stellen van een krediet van €3.000.000,- om de eerste fase van dit project aan te besteden en tot uitvoering te brengen.

Onderbouwing

1.1 Op basis van de beheer- en onderhoudsplannen en het resultaat van de landelijke beoordeling zijn de renovatiewerkzaamheden aan een aantal objecten opgestart en willen we dit voor de resterende objecten ook gaan voorbereiden en uitvoeren.

De waterkerende kunstwerken vormen essentiële schakels binnen onze waterkeringen en zijn daarmee van groot belang voor de waterveiligheid.

Uit inspecties blijkt dat de functionaliteit en betrouwbaarheid van een deel van deze objecten als gevolg van veroudering niet volledig kunnen worden gegarandeerd. Om de waterkerende functie en bedrijfszekerheid op de lange termijn te borgen, is renovatie van deze kunstwerken en de aanpassing of vervanging van kritische onderdelen noodzakelijk.

Deze opgave vraagt om een meerjarige en gestructureerde aanpak, waarbij risico's beheerst worden, investeringen planmatig worden uitgevoerd en de continuïteit van de waterveiligheid gewaarborgd blijft.

1.2 Het krediet voor renovatie & versterking van het hele areaal kunstwerken wordt gefaseerd aangevraagd.

Vanwege de onzekere marktomstandigheden en het nieuwe karakter van de beoogde werkwijze voor onze organisatie, is in 2023 bewust gekozen voor een gefaseerde projectaanpak met een bijbehorende kredietverstrekking. Met het beschikbaar gestelde initiële krediet van € 3 miljoen zijn vier grotere en risicovolle waterkerende kunstwerken in

uitvoering genomen. Het projectteam heeft ervaring opgedaan met een bouwteamaanpak en getrapte opdrachtverlening, een werkwijze die binnen Waterschap Drents Overijsselse Delta al geruime tijd met succes wordt toegepast. Op basis van de opgedane ervaringen is een evaluatie uitgevoerd. Uit deze evaluatie blijkt dat de gekozen aanpak effectief is voor het beheersen van kwaliteit, risico's en kosten bij complexe renovatieopgaven van waterkerende kunstwerken. Door de intensieve samenwerking tussen opdrachtgever en marktpartijen ontstaat in een vroeg stadium meer inzicht in technische risico's, uitvoeringsaspecten en kosten, waardoor beter onderbouwde investeringsbeslissingen kunnen worden genomen. Tegelijkertijd is gebleken dat de oorspronkelijke scope en kostenraming te optimistisch waren. De technische complexiteit van de objecten bleek groter dan vooraf voorzien en daarnaast hebben marktontwikkelingen geleid tot hogere uitvoeringskosten. Dit heeft aanleiding gegeven tot een herijking van zowel de scope als de kostenraming en tot een bijstelling van het aantal uit te voeren objecten.
De toegepaste werkwijze heeft zich inmiddels bewezen en heeft geleid tot een beter inzicht in de aard, omvang en verwachte kosten van de resterende renovatieopgave. Op basis hiervan wordt voorgesteld het benodigde resterende krediet in één keer beschikbaar te stellen. Hiervoor zijn een geactualiseerde scope en een marktconforme kostenraming opgesteld die we onafhankelijk hebben laten toetsen door een kostendeskundige. Hiermee wordt een solide basis gelegd voor de verdere uitvoering van het renovatieprogramma. Daarmee zijn wij in staat de vervolgstap te zetten en de resterende waterkerende kunstwerken planmatig aan te pakken.

Kosten

Uitgaven
In de voorbereidingsfase zijn de kosten geraamd voor de scope van het project.
In 2023 werd met de kennis van toen verwacht dat de totale kosten de € 8.200.000,- zouden bedragen. Door herijking van het budget op basis van de leerpunten is de verwachting dat de totale kosten € 12.400.000,- zullen bedragen (prijspeil 2026).
Conform de Perspectievennota 2026-2030 is hierbij een indexering van 3% toegepast wat tot en met 2029 resulteert in een voorziening van €545.000,-.

De ervaringen landelijk maar ook bij ons zelf met ‘renovatieprojecten’ leren dat veelal globalere uitgevoerde inspecties in het voortraject zelden een volledig beeld geven van de werkzaamheden die benodigd zijn om een object weer in de gewenste staat te brengen. Derhalve is in de ‘realisatiekosten renovatie’ een risicoreservering ter grootte van in totaal ca. € 900.000,- opgenomen.

Hiermee is het financiële totaalbeeld als volgt:

Realisatiekosten renovatie incl. risicoreservering	€ 8.200.000	
Interne projectkosten	€ 660.000	
Externe projectkosten	€ 1.500.000	
BTW (21% over realisatie en externe projectkosten)	€ 2.040.000	
Indexering (3%)	545.000	+
Totaal geraamde projectkosten	€12.945.000	
Reeds beschikbaar gesteld krediet uit 2023	€ 3.000.000	-/-
Nieuwe kredietaanvraag voor restant kunstwerken	**€9.945.000,-**	

Inkomsten
Naast het uitvoeren van renovatieopgave bestaat voor een drietal objecten tevens een ‘waterveiligheidsopgave’:

- Aflaatwerk Afleidingkanaal van de Berkel;
- Gemaal Grote Beek;
- Gemaal Baakse Beek.

Voor het deel van de scope wat direct toe te schijven is aan de waterveiligheidsopgave is subsidie ter grootte van 90% van de bouwkosten beschikbaar via het HWBP.
Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat de onderhandeling over de subsidie in 2026 wordt afgerond en de subsidie minimaal €500.000,- zal bedragen. Afhankelijk van het onderhandelingsresultaat kan dit bedrag mogelijk hoger (tot maximaal €1.000.000,-) uitvallen. Deze kosten moeten door het waterschap voorgefinancierd worden en zullen later door het HWBP worden vergoed. Wanneer de subsidie daadwerkelijk verstrekt wordt en welke inkomsten exact verwacht mogen worden, is nog niet bekend.

Kasritme (totale project)

	Programma Waterveiligheid	
Jaar	Uitgaven in €	Inkomsten in €
t/m 2024	€ 200k	€ 0k
2025	€250k	€ 0k
2026	€3.000k	€ 0k
2027	€3.090k	€ 500k
2028	€3.180k	€ 0k
2029	€3.225k	€ 0k
Totaal	€ 12.945k	€ 500k

Meerjarenprogrammering
In burap 2026-1 en PPN is voor dit project een totaalprognose voor het hele project afgegeven van €10.900.000,-. Dit bedrag is als investering opgenomen in de meerjarenprogrammering van het programma Waterveiligheid.

Taak
Waterveiligheid

Gevolgen exploitatie
Niet van toepassing

Kanttekeningen en risico's

Kasritme
Het hierboven beschreven kasritme is gebaseerd op de huidige inschatting van de projectkosten, gebaseerd op onder andere de geraamde kosten van de werkzaamheden in de B&O-plannen van de kunstwerken, geraamde inzet van de eigen organisatie en een risicoreservering. De beoogde wijze van marktbenadering, een portfolio-aanpak wat bij andere waterschappen succesvol bij dit soort projecten wordt toegepast, maakt dat lopende de uitvoering meer inzicht ontstaat ten aanzien van dit kasritme en het jaarlijks herijkt zal worden via het reguliere P&C-proces.

Objecten vallen onder meer dan één basistaak
Veel objecten binnen de scope vallen niet alleen onder de basistaak Waterveiligheid, maar ook andere basistaken. Vanuit efficiëntie kan het meekoppelen van onderhoudsscope uit de

andere basistaken wenselijk zijn. De scope vanuit de andere basistaak wordt beoordeeld op impact. Wanneer de aanvullende scope inpasbaar is en betreffende basistaak de financiering tijdig beschikbaar heeft, voegen we deze toe aan het project. Er is en blijft intensief afstemming plaatsvinden tussen de basistaken Waterveiligheid & Watersysteem over raakvlakken van de werkzaamheden met de programmering van Watersysteem. We voorkomen hiermee kapitaalvernietiging.

Juridische consequentie
Voor een drietal objecten binnen de totale scope is sprake van een waterveiligheidsopgave. In de Omgevingswet is beschreven dat een projectbesluit verplicht is bij het versterken van een waterkering (artikel 5.46, lid 1). Echter aangezien de maatregelen binnen de scope geen impact op het ruimtebeslag van objecten hebben is geen projectbesluit benodigd.

Participatie en communicatie
De werkzaamheden rond de renovatie van de objecten binnen de scope zullen naar verwachting slechts beperkt hinder voor derden opleveren, aangezien het eigen objecten betreft in de waterkeringen die over het algemeen wat verder van openbare ruimte gelegen zijn.

Externe communicatie zal het volgende omvatten:

- Specifieke projectcommunicatie richting omgeving/stakeholders, zoals overheden, aanwonenden, agrariërs, etc.;
- Informatievoorziening via projectpagina ‘wrij.nl’. Deze projectpagina’s zijn de basis van waaruit nieuws kan worden gedeeld op social media door waterschap en partners.

Uitvoering
Na vaststelling van het krediet zal het projectteam volgens de resterende objecten aanbesteden met als doel over te gaan tot uitvoeren van de beoogde renovatie waarbij we eind 2029 het project willen afronden.